

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nonii Marcelli Saiae A Roccha Gloriosa in septem Daudicos Psalmos pœnitentiales vulgò appellatos Oratoriæ Paraphrases

Saia, Nonio Marcello

Parisiis, 1558

In Tertivm Poenitntialem Psalmum oratoria paraphrasis 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31647

I N T E R T I V M

P O E N I T E N T I A L E M

Psalium oratoria
paraphrasis 3.

Domine Iesu Christe, cui nunquã sine spe veniã supplicatur, cum plura duobus prioribus psalmis de timore, ac culpa dolore tibi colloquendo prædixerim, & nunc aliqua de spe veniã tibi supplicãdo loqui præposuerim semper tamen ad priora relabor, & pœnã timore, ac culpa terrore perterritus tibi iterum repetere compellor.

Domine ne in furore^a tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Ego siquidem domine Deus de peccatis pœnitens peccatorum conscius, & grauius afflictus, Ego, inquam, in malis positus peiora timens, & inde lugens multis crucior modis. Cruciatus autem

Psalm. 37.

a Ira & furor in Deo plebisque in scripturis horrendum eis significant iudicium: inditiumque pauorem quo afficitur anima, cum præterita sua rememorãs peccata mirũ in modum expãnescit.

C gra-

*gratis amplector, & sponte tanquam
 minores de meritis meis mecum à te nõ
 iniuste sed pie actum reputans si per
 eos aeternis à pœnis liberer, quare sup-
 plex oro ut tu domine arguas me, &
 corrigas, ac corripias non in indignatio-
 ne tua, vel in feruente ira, & furore
 sed in pietate, & misericordia: ita ut
 pœna mea non ab ira ad aeternam ul-
 tionem, sed à misericordia ad piam cor-
 rectionem deueniat. Sufficiant tibi do-
 mine mala quæ hac in presenti vita
 patior, ne in futuro peiora infligas. Sa-
 nè: sagittæ^b tuæ infixæ sunt mihi.
 Sagittæ tuæ vindictæ sunt tuæ, dolores
 scilicet corporis, & animæ: sicut enim
 sagittæ intenduntur, & deinde infigū-
 tur, ita vindictæ tuæ intense in Adam
 propter eius inobedientiam fuerunt, &
 deinde nobis per originalem culpam, &
 multiplicem pœnam infixæ sunt. Ipse to-
 tius eius miseriæ fuit origo, nos propago
 sumus.*

*b Habet eni
 Deus sagittas
 suas quibus
 vulnerat, &
 medetur. Mor-
 tis memoria,
 ac iudicii, vna
 cum conscien-
 tiæ testimo-
 nio, atque bo-
 norum amissi-
 forum remini-
 scentia sagit-
 tæ sunt qui-
 bus peccator
 vulneratur:
 misericordia
 autē Dei per
 Christum eius
 filiū operata
 sagitta est qua
 peccator me-
 detur.*

sumus. Sed ueh mihi, quia sagittae tuae non ad modicum tempus, nec ad unicū vulnus infiguntur, sed diū, & vsque in seculi finem permanent, multisque modis, & corpus, & animam vulnerant, sicq; in sagittis tuis confirmaſti super me manum tuam, & vindicta tua, quam proh dolor quousque confirmaſti super me ut dicere valeam, Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ. Porro enim mortale corpus tot miserijs subditur ut si sanum dicatur non bene sanum est, & si quid leuiter læditur saepius grauius infirmatur. Est autem hæc carnis meæ multiplex miseria à facie iræ tuæ, id est ab instantia vindictæ inchoatæ, quid plura? Non est pax ossibus meis, hoc est interioribus viribus meis, sed est continua pugna ab infirmitate, & carnis rebellionē procedens, & hoc à facie peccatorum meorum. Huius enim miseria

c Non est in rebus conditis immanior atrocitas & confusio cum illa equiparanda, quā homo suæ malæ antea actæ vitæ conscius ex animo quanti periculi fuerit Deum peccado irritasse cogitans quid meruerit.

d Magna profecto nostris erat indignitas, magna ægrotudo, magnus vulnus pro quo sanando Dei filium nostras omnes infirmitates subire peropus fuit.

ria meæ causa non solum originalis culpa est sed simul, & actualia peccata mea, unde sequitur, Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, & sicut onus gra-

e Vide in quâ rerum desperationem sese immergat interdû anima, vt ea sua se sponte oneret sarcina quam ferre nequeat.

ue^e grauata sunt super me. Quia enim iniquitates meæ caput animæ meæ rectam scilicet rationem supergressæ sunt, & eleuauerunt caput meum superbum contra te Deum, ideo tu domine graui pœnarum onere aggrauasti me, hoc autem non tibi domine sed mihi reputo.

f Fœdius è re crudecente cicatrice dimanant pus & sanies quàm prius è viuo ulcere & aperto emanauerat.

Quoniam putruerunt, & corruptæ sunt cicatrices meæ f à facie insipientiæ meæ. Ideo enim iniquitates supergressæ sunt, & super me aggrauatæ, quia cicatrices meæ, & peccatorum meorum plagæ prius per baptismatis lauacrum sanatæ, putruerunt cum iam peccato consentij, & corruptæ sunt dum iam peccatum in quod consenseram ad actum propria volun-

tate

tate reduxi, totumque hoc à facie in-
 sapientiae meae & , quia stultè gratiam
 baptismalē perdididi, & eius viribus sa-
 pienter usus minimè fui. Quare mi-
 ser factus sum, non una solùm sed
 multiplici miseria afflictus, & incur-
 uatus ^h, & ita ad terrena deiectus
 ut ad superna me erigere non valeam.
 Nisi ergo tu domine me erexeris in hac
 miseria, & curvitate, & hoc vsque
 in finem, id est, vsque ad mortem
 tota die contristatus ingrediebar,
 hoc est, tota vita in hac permanens tri-
 stitia huius vitae viam gradiens ambu-
 labam sabbatum, id est mentis requiem
 quam optabam haud inueniens, quo-
 niam non est impijs pax ait scriptura,
 nec quidem mirum: Quoniam lum-
 bi mei impleti sunt illusionibus ⁱ,
 & non est sanitas in carne mea.
 Heu me miserum, heu me non immeritò
 contristatus sum, quoniã non tantum non

^g Qui sapiens
 est non huma-
 na sapientia
 praeditus pec-
 catis non vulo-
 neratur, velu-
 ti insipiens,

^h Solent enim
 qui molli sunt
 incurvari &
 proni in ter-
 ram aspicere
 quemadmodum
 & ii faciunt
 qui aliquod
 pondus ferunt.

ⁱ Cum vehemen-
 tioribus
 quis rerum ve-
 nerearum flamma
 mis incenditur,
 ardet totus
 neque in
 eo pars vlla
 est quavis ab-
 dita, & intima
 quae tunc
 non ebulliat:
 & ideo bene
 dixit propheta,
 non est sanitas
 in carne
 mea.

C 3 est

est sanitas in carne mea, id est nō solum tentatus sum ab infirmitatibus, & carnis meae rebellionibus, sed etiam lumbi mei, id est carnalitas, & sensualitas mea illusionibus diabolicis non solum carnis peccato, & ipsius infirmitate, sed diaboli fatigatione vexantur. Quid plura? lumbi carnis meae, & vires animae meae illusionibus ita replentur ut vix orare queant. Propterea clamabat Apostolus, Infelix ego quis liberabit me de morte corporis huius. Quare non immerito corpore simul, & anima Afflictus sum, ^k praefatisque vexatus miseris, & inde nimis humiliatus. Humiliatus quippe quia prius superbus eram, & inde agnoscens imperfectionem meam, & propriam meam miseriam humiliatus sum, propterea que rugiebam à gemitu cordis mei. Gemitus corde, & rugitus voce fieri solet, ego autem non voce sed gemitu rugie-

Paulus
^k Vera enim penitentia nō tantum in rebus constat externis, quā tum in amaritudine animae & cruciatu: nam sic penitere debet cruciati ut amarior sapiat in animo, quod ante dulce fuit in vita, & quod prius delectavit in corpore, cruciet in mente.

giebam, & cum magno animæ desiderio ipsius consolationem quærebam, non in oris verba sed in cordis gemitum prorumpens. Est enim carnis gemitus, & mentis, hic enim pro sabbato, id est spiritali requie quam caro non obtinet dicitur, ille vero de exterioribus, & ab oculis carnis dependens appellatur. Et quoniam mentis, & cordis gemitum nō homo sed tu Deus noscis: ideò Domine, Ante te omne desiderium meū, & gemitus meus à te non est absconditus, imò meritò exauditus, quia pius es, & pro caelestibus, & non pro terrenis exaudis. Sic ergo domine desiderium meum ante te, id est tibi gratū, & acceptabile audi, & illud cum gemitu meo exaudi. Accelera domine, & citò exaudi, quia Cor meum conturbatum est in me, pauore concussim ac timore. Hocq; ideo quia Dereliquit me virtus mea, hoc est virtus

C 4 quam

quam ante peccatum habui, & in baptis-
 matis fonte recepi. Si hæc enim in
 me permansisset nihil penitus terreret.
 Sed cur hæc me dereliquit? quia etiam,
 Reliquit me lumen oculorum
 meorum, & ipsum non est mecū.
 Deus meus, qui es lumen verum illu-
 minans omnem hominem venientem
 in hunc mundum: Tu, inquam, qui es
 spirituale lumen meorum, intellectus o-
 culorum non es mecum per gratiam
 tuam, sed meam ob culpam dereliquisti
 me. Et ideò minimè perpendere licuit
 peccatorum meorum grauitatem, &
 quàm miserabilis factus essem. Sed ha-
 ctenus tibi domine confessus sum mala,
 quæ interius patior, nunc autē ea plan-
 go quibus exterius crucior. Nam ami-
 ci mei, & proximi mei aduersum
 me appropinquauerunt¹, & ste-
 terunt, hi qui ad humanum solatium
 esse debuerunt, ad passionum cumulum
 mihi

¹ Vident in-
 terdū nostras
 amici miseri-
 as, & plagas,
 verum contra
 hiscere neu-
 tiquam au-
 dent, tantum
 abest vt suc-
 currant, par-
 tim animi in-
 gratitudine
 infecti, par-
 tim metu corū
 qui innocen-
 tiam affligere
 soliti sunt des-
 terunt.

*mibi modò sunt. Et qui iuxtà me
 erant tanquam hostes & aduersarij
 de longe steterunt. Et meritò à me
 recesserunt, quoniam à te peccando re-
 cessi, meritò humanam admisi amici-
 tiam, quia tuam diuinã perdidisti gratiã.
 Nec solùm ab hominum persecutione
 crucior, sed demonum tentatione.
 Vim enim faciebant, qui quære-
 bant animam meam. Demones
 nanq; animam meam ad eternam dã-
 nationem querentes, malignam per ten-
 tationem vim mihi faciunt non modò
 per se ipsos sed per suos ministros, de
 quibus bene sequitur. Et qui inquire-
 bant mala mihi locuti sunt vani-
 tates, & dolos tota die meditabã-
 tur. Hi qui amici, & proximi esse de-
 buerant meditando contra me dolosa,
 & vana: falsa, & deceptoria verba
 loquendo inquirebant mala mihi per-
 dendi me cupiditate. Tales autem men-
 dosi,*

dosi, & dolosi diaboli, quorum pater mendax est, mysterium exercent. Ecce ergo domine quibus malis crucior, quibus illaqueor, & tamen, quia ijs maiora meruisse fateor, ideo iniurias, opprobria, inimicorum sycophantias, ac calumnias sine murmuratione patior, unde sequitur, Ego autem tanquam

m Corruptis enim mundi tribunalibus, quibus coram mutire solent innoxii, noxii vero libenter audiri nostras hic omnium qui in arumis vitam agimus, calamitosam discutiedis in calis causas relinquere de-

n In Deo colenda est fiducia, non in homine quamvis potente, aut amico, nec in diuitiis, dignitatibus, regibus, & magistratibus,

furdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum ^m.

Nihil opprobrij respondebam, Factus sum sicut homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones. Quia arguentes me non redarguebam, imò redargutiones patienter ferebam. Sed cur hæc omnia tam patienter sustinui?

Quonia in te speravi tu exaudies me domine Deus meus. Ideo, inquam, mala sustinui, & patienter pertuli propter te domine, quoniam non in me sed in te speravi. Et quia per pœnae patientiam culpæ exoptavi veniam,

nam,

niam, ideo tu domine Deus meus libe-
 raliter veniam elargiendo, & conse-
 quenter gratiam, & gloriam exaudies
 me. O magna patientiae virtus cui pec-
 catorum venia elargitur, & per veniā
 meritorum gratia, per gratiam verò
 praeiorum gloria contribuitur. O sa-
 lutaris medicina per quam tristitia, &
 aduersa in letitiā cōmutantur. Adhuc
 autem domine ideo exaudies me, quia
 in te sperando minimè diffido sed ve-
 raciter fidentiam habeo. Quia dixi
 nequando supergaudeāt mihi ini-
 mici mei °, Non enim ex superbia,
 & praesumptione, imò ex spei pietate,
 & cum religione dixi, quia tu Deus
 exaudies me, ex hoc enim dixi ne ini-
 mici mei, & detractores supergaudeāt
 mihi, si me in te sperantem non profice-
 re sed deficere videant. Meritò enim
 canent iusti ne de eorum lapsu inimici
 exultent, quare sequitur, Et dum cō-

solus enim
 Deus verax
 est & omnia
 ditissimus in
 uocantibusq;
 acturum sub-
 uenit.

o Nihil enim
 tam gratum
 esse potest Deo
 quam si iudi-
 cia sui erga
 homines amo-
 ris (ut puta
 molestias vi-
 ta huius, &
 flagella) ea
 suscipiantur
 animi man-
 suetudine &
 modestia, pro-
 ut cōuenit cae-
 tera diuinitus
 mundo colla-
 ta beneficia
 suscipi.

mouen-

mouentur pedes mei, id est dum affectiones ex humana infirmitate in peccatum labuntur irrident impij. Et super me magna locuti sunt, id est magna scandala opprobriaq; loquendo ubi potius si essent pij infirmitati meae compati deberent, eamque accusando humanae miseriae humanitus misereri. Sed adhuc domine exaudies me.

Quoniam ego in flagella paratus

p Nihil iustius homini accidere potest quam Dei circumdari flagellis, suisq; transfodi iaculis quorum vulnere melior efficitur: eaq; insigitur nota, quae omnibus ipsum verum Dei esse filium ostendit.

sum p. Sciens enim quod filium quem amas, & si quandoque non suauiter, semper tamen salubriter flagellas, Encor, en animus en quicquid in me est tua ad amabilia admittenda vulnera preparatur, & ideo flagella tua paratus sum patienter suscipere, & contra & haud murmurare, sed meipsum accusare. Quia dolor meus in conspectu meo semper. Dolor, inquam, peccati mei à me commissi semper in conspectu meo existit, quare de peccato meo
dum

dum ipsum contra me esse cōspicio semper doleo, undè sequitur, Quoniam iniquitatem meam annuntiabo, ipsam coram te contra me grauius accusando. Et cogitabo pro peccato meo, ipsum in me sollicita cogitatione corrigendo, & à te tuaque miseratione medicinalem curam humiliter postulando. Sed dum medicinam peto tuam ó pie medice ecce quid ad curam meam per te fieri permititur. Inimici autem mei viuunt, & confirmati sunt super me, & multiplicati sunt qui oderunt me iniquè. O salutaris sed non suavis medicina: ó mirabilis, & medicinalis cura, per tuam nanq; permissionem ad meam fit probationem, fit inquam medicinaliter, & salubriter: inimici mei prosperè viuunt hoc in mundo ubi ego gemens in aduersitate laboro: & quod peius est, & mihi grauius, confirmati sunt super me persequendo,

&

& persecutionem exaggerando: & quod
 pessimum, & grauiissimum videtur est,
 Nam qui oderunt me iniquè mala red-
 dentes pro bono non pauci sed multipli-
 ces sunt, & quotidie plures fiunt, de
 quibus subditur, Qui retribuunt
 mala pro bonis ^q detrahebant mi-
 hi quoniam sequebar bonitatem.
 Ipsi verò è contrariò iniquitatem se-
 ctantur. Sed quoniam hæc mala intol-
 lerabilia quippè essent nisi (te iuuante
 tuóq; pio medicamine confortante,) ad
 mea curanda vulnera salubria fierent,
 ideo Ne derelinquas me domine
 Deus meus, à te enim, & non ab alio
 salutem expecto, tu solus auxilium mi-
 hi præstare potes, tu hoc promisisti, in te
 igitur speraui, libera me quoniam co-
 gnoui nomen tuum, protege me quia
 clamaui ad te, exaudi me, & mecum in
 tribulatione sis, & ab ea eripe me, &
 glorifica me. Et si fortè ad tempus me
 ali-

q Inhumas
 nus enim mos
 est malū pro
 bono & iniur-
 rias pro benefi-
 ciiis compensa-
 sare.

aliquando relinquere videaris tamen
me penitus relinquendo. Ne discesse-
ris, oro sed potius tu domine Deus
meus in adiutorium meum in-
tende: domine Deus, inquam, salutis
meae adiuua me, & contra hostes pu-
gna, quoniam sine te, qui es Deus, &
salus mea, victoria salutaris in me ne-
quaquam esse potest. Scis enim quia
amo te, & ideo tu non derelinquas me.
Tu enim es obiectum & causa salutis,
& beatitudinis meae, tu inquam in ad-
iutorium meum intende, nam sine te
nihil boni efficere valeo, sufficien-
tia enim mea ex te est, qui
vuis, & regnas in se-
cula seculorum.

Amen.

I N